

пріоритети розвитку глобального світу. Актуальність поширення сучасних механізмів взаємодії у освітній сфері підтверджує досвід держав світу та практичні результати використання кращих практик запровадження освітніх програм, які зорієнтовані на соціалізацію особистості у глобальному світі.

Глобалізаційні процеси спонукають до адаптації освітнього середовища та орієнтовані на забезпечення можливостей оцінки, узагальнення інформації для потреб суспільства та особистісних потреб. Можливості практичного запровадження поставлених завдань можуть бути реалізовані через розвиток освіти дорослих, що підтверджується досвідом європейських держав.

Література:

1. Проект Закону України «Про освіту дорослих». МОН пропонує для громадського обговорення проект Закону України «Про освіту дорослих» <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-zakonu-ukrayini-pro-osvitu-doroslih> (дата звернення 20.03.2022).
2. Власов В. І. Глобалістика: історія, теорія : монографія / наук.ред.акад. НААН України О.Г. Білорус і чл.-кор. НААН України В.А.Вергунов. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2012. 856 с.
3. Медіаосвіта у США і Канаді: теорія і практика : монографія / Г. Головченко та науковою редакцією Н.Г. Ничкало. — Київ; Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2020. 464 с.
4. Концепція інформаційної безпеки України. <https://ips.ligazakon.net/document/NT1607> (дата звернення 20.03.2022).
5. Проекти. Інститут екології масової інформації. <https://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco/research/projects/> (дата звернення 17.02.2022).
6. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність» <https://medialiteracy.org.ua/> (дата звернення 20.02.2022).
7. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання. <https://iitlt.gov.ua/> (дата звернення 20.03.2022).
8. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. Постанова Президії Національної академії педагогічних наук України. <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosvity-v-ukraini-nova-redaktsiya/> (дата звернення 15.03.2022).
9. Індивідуальна освітня траєкторія. <https://osvitoria.media/experience/individualna-osvitnya-trayektoriya-shho-tse-ta-navishho/> (дата звернення 15.03.2022).

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Потриваєва Н.В., д-р екон. наук, професор,

Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

Анотація. Висвітлено основні зміни у вітчизняному законодавстві щодо обліку сільськогосподарських земель в умовах воєнного стану.

Ключові слова: сільськогосподарські землі, воєнний стан, оренда землі, виробництво продукції.

Порядок регулювання земельних відносин в умовах миру, коли процедури надання земельних ділянок тривають місяцями, в умовах воєнного стану

засвідчують свою недієздатність та непристосованість до нових реалій. Тому вирішення багатьох завдань функціонування економіки України у воєнний період, в тому числі ведення сільського господарства, прямо залежать від швидкості прийняття управлінських рішень щодо надання земельних ділянок відповідного цільового призначення, проведення землеустрою та реєстрації прав на землю.

Верховна Рада України 24 березня ухвалила Закон України № 2145 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану», який націлений на найскоріше залучення сільськогосподарських земель країни у виробництво сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану. Фактично весь спектр змін стосується регулювання орендних відносин у сфері земельного права, та поширюється в основному на чотири типи ймовірних договірних відносин:

- договори оренди, суборенди, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту, строк користування земельними ділянками щодо яких закінчився після введення воєнного стану;
- передача в оренду земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності;
- передача в оренду земельних ділянок землекористувачами, які використовують земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності на праві постійного користування;
- передача в оренду земельних ділянок орендарями та суборендарями.

Вважаємо за доцільне зауважити на тому, що із ухваленням зазначеного законодавчого акту у вітчизняне законодавство запроваджено деякі правові механізми, які на перше місце ставлять інтерес суспільства у забезпеченні невідкладного використання наявних сільськогосподарських земель для виробництва продовольства. Слід зазначити, що інтереси і бажання власників і користувачів земельних ділянок у окремих випадках можуть не враховуватися. Зокрема, законодавчим актом передбачено:

– поновлення на один рік без волевиявлення сторін відповідних договорів і без внесення відомостей про поновлення договору у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно договорів оренди, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту, строк користування земельними ділянками щодо яких закінчився після введення воєнного стану щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення;

– встановлення таких умов договорів оренди земельних ділянок державної, комунальної власності, невитребуваних, нерозподілених земельних ділянок, що передаються в оренду для ведення товарного с/г виробництва в умовах воєнного стану:

- 1) строк оренди не може перевищувати до 1-го року;
- 2) розмір орендної плати не може перевищувати 8% нормативної грошової оцінки земельних ділянок, а для визначення розміру орендної плати

застосовуватиметься середня нормативна грошова оцінка одиниці площі ріллі по області;

3) встановлення жорстких обмежень щодо використання земельних ділянок с/г призначення орендарями, в т.ч. із заборонаю змінювати склад угідь, передавати ділянки в суборенду, змінювати цільове призначення земельної ділянки, здійснення будівництва тощо.

4) договори оренди землі укладаються лише в електронній формі та без проведення земельних торгів;

5) такий однорічний договір оренди землі не можна буде поновлювати, укладати на новий строк і він припинятиметься зі спливом терміну, на який він був укладений.

Законом також встановлено, що в умовах обмеженого функціонування та/або недоступності Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно формування земельних ділянок з метою передачі їх в оренду здійснюватиметься без внесення відомостей про них до Державного земельного кадастру та без присвоєння їй кадастрового номеру на підставі технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель, що буде додатком до договору оренди землі. Право оренди земельної ділянки с/г призначення не підлягатиме державній реєстрації. Договори оренди землі реєструватимуться районними військовими адміністраціями у Книзі реєстрації, що ведеться у паперовій та електронній формі, а примірник договору оренди землі передаватиметься електронною поштою центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Законом з метою уникнення зловживань на час воєнного періоду забороняються:

– безоплатна передача земель державної, комунальної власності у приватну власність; формування земельних ділянок (крім тих, що передаються в оренду для ведення товарного сільськогосподарського виробництва);

– земельні торги щодо прав оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок державної, комунальної власності с/г призначення. При цьому земельні ділянки державної, комунальної власності с/г призначення, права оренди, емфітевзису щодо яких були виставлені на земельні торги, але переможець у яких не визначений, підлягають передачі в оренду органами місцевого самоврядування.

Земельні торги щодо набуття права оренди земельних ділянок державної, комунальної власності, які не є завершеними, вважатимуться скасованими. Оголошення нових земельних торгів щодо таких земельних ділянок забороняється.

Законом для попередження негативних наслідків змін у забезпеченні аграрної сфери трудовими ресурсами, зокрема, внаслідок мобілізації, внутрішнього переміщення громадян України та їх виїзду за кордон тощо, передбачається надати можливість користувачам земель с/г призначення тимчасово строком до одного року передавати свої права землекористування іншим аграрним виробникам, які забезпечені необхідними матеріально-технічними, фінансовими та трудовими ресурсами.

Отже, окреслені законодавчі зміни у земельному законодавстві покликані забезпечити стале та безперебійне виробництво сільськогосподарської продукції, яке надзвичайно важливе у воєнний час.

УДК 342.9

ЕЛЕКТРОННЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ ЙОГО СВОЄЧАСНОЇ СПЛАТИ

*Лагодієнко Н. В., доктор економічних наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет*

Передумовами для впровадження системи електронного адміністрування ПДВ стали недоліки існуючої системи оподаткування, до яких належить можливість недобросовісних платників уникати податкових зобов'язань та безпідставно отримувати відшкодування ПДВ із бюджету через так звані податкові ями, недосконала система адміністрування ПДВ, а також ринок податкових мінімізаторів, що створює нерівні умови діяльності законослухняних платників податків, оскільки саме на них лягає найбільше податкове навантаження.

Саме для ліквідації податкових ям було запропоновано впровадження системи електронного адміністрування, яка дозволить виключити формування фіктивного кредиту та отримання неправомірного відшкодування ПДВ із бюджету, що тягне за собою підвищення рівня надходжень ПДВ до бюджету. Це надзвичайно важливо, оскільки ПДВ є основним податком на формування Державного бюджету України, його частка серед податкових надходжень становить 40%.

Система електронного адміністрування ПДВ (далі СЕА ПДВ), організована на центральному рівні ДФС, забезпечує автоматичний облік у розрізі платників податку:

сум податку, що містяться у виданих та отриманих податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі - ЄРПН), та розрахунках коригування до них;

сум податку, сплачених платниками при ввезенні товарів на митну територію України; сум поповнення та залишку коштів на рахунках у системі електронного адміністрування ПДВ;

суми податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні в ЄРПН [1].

Водночас СЕА ПДВ не внесла кардинальних змін до загальних принципів справляння ПДВ, затверджених Податковим кодексом України. Норми Кодексу, які визначають коло платників ПДВ, об'єкт і базу оподаткування, підходи у формуванні податкових зобов'язань та податкового кредиту, залишилися сталими.

Крім того, запроваджені електронні рахунки для платників ПДВ – рахунок, відкритий платнику податку в Казначействі, на який платником перераховуються кошти з власного поточного рахунку для збільшення розміру суми, на яку платник податку має право зареєструвати податкові накладні та